

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 16 Ocak 2013
Nr. Ref.: RK 346/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI 99/12

Başvurucu

Emine Tahiri

Kosova Yüksek Mahkemesi'nin Ac. nr. 583/2012 sayı ve 14 Eylül 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu, Poduyeva Belediyesine bağlı Batllava köyü mukimi Emine Tahiri'dir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucunun engelli emeklilik hakkı talebinin reddedildiği Çalışma ve Sosyal güvenlik Bakanlığı Kosova Emeklilik İdaresi Departmanı'nın (bundan sonra: KEİD) 5079885 sayı ve 27 Ocak 2012 tarihli kararına karşı dava dilekçesinin reddedildiği Ac. nr. 583/2012 sayı ve 14 Eylül 2012 tarihli Yüksek Mahkeme kararıdır.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu başvurucunun engelli emeklilik hakkı talebinin reddedildiği Ac. nr. 583/2012 sayı ve 14 Eylül 2012 tarihli Yüksek Mahkeme kararı hakkında Anayasa Mahkemesi'nden "... süreci yöneten idari organın kararının meşruiyetinin incelenmesi..." talebidir.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasa'nın 113.7 ve 21.4 fıkraları, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 20, 22.7 ve 22.8 madde ile fıkraları ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56. kuralı 2. fıkrasına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 16 Ekim 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'ne (bundan sonra: "Mahkeme") Mahkeme, başvurmuştur.
6. Mahkeme Başkanı'nın 31 Ekim 2012 tarih ve GJR 99/12 sayılı kararıyla Üye Snezhana Botusharova raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir. Başkan'ın aynı tarih ve KSH 39/11 sayılı kararıyla Üyeler: Robert Carolan (başkan), Altay Suroy ve Ivan Čukalović'ten oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
7. Mahkeme 19 Kasım 2012 tarihinde başvurucuya ve Kosova Yüksek Mahkemesi'ne KI 99/12 sayılı anayasal denetim başvurusunun kaydedilip sürecin başladığını bildirmiştir.
8. Üyeler: Robert Carolan (başkan), Altay Suroy ve Ivan Čukalović'ten oluşan Ön İnceleme Heyeti 6 Aralık 2012 tarihinde raportör yargıç Snezhana Botusharova'nın ön inceleme raporunu inceledikten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Başvurunun Tarihçesi

9. Başvurucunun iki kez birer yıl ve üçüncü kez üç yıllık uzatma ile 2006 – 21.12.2011 döneminde engelli emeklilik hakkı tanınmıştır.
10. Başvurucu Çalışma ve Sosyal Refah Bakanlığı KEİD'den engellik emeklilik hakkının uzatılmasını talep etmiş, KEİD 507885 sayı ve 29 Aralık 2011 tarihli kararla bu engelli kişi emeklilik hakkı talebini reddetmiştir.
11. Başvurucu 26 Ocak 2012 tarihinde ÇSRB-KEİD'in 507885 sayı ve 29 Aralık 2011 tarihli kararına itiraz etmiştir.
12. ÇRB-KEİD Priştine'deki Engelli Kişiler Emeklilik İtiraz Komisyonu başvurucunun itirazı hakkında 507885 sayı ve 27 Ocak 2012 tarihli kararla başvurucunun ÇSRB-

KEİD'in 507885 sayı ve 29 Aralık 2011 tarihli kararına ilişkin itirazını reddedip ÇSRB-KEİD'in 507885 sayı ve 29 Aralık 2011 tarihli kararını onamıştır.

13. ÇRB-KEİD Priştine'deki Engelli Kişiler Emeklilik İtiraz Komisyonu 507885 sayı ve 27 Ocak 2012 tarihli kararına karşı başvuru Kosova Yüksek Mahkemesi'ne itiraz başvurusunda bulunmuştur.
14. Kosova Yüksek Mahkemesi başvuruçunun itirazına ilişkin Ac. nr. 583/2012 sayı ve 14 Eylül 2012 tarihli kararında şu gerekçeyi ileri sürmüştür:

Dava dosyasından ilk derece organının 5079885 sayı ve 29.12.2011 tarihli kararıyla davacının engelli emeklilik hakkının tanınmasına ilişkin talebinin 2003/13 sayılı Engelli Kişiler Emeklilikleri Kanununun 3. maddesinin öngördüğü koşulları yerine getirmediği gerekçesiyle reddedildiğini ve ilk derece organının bu tespitini, yukarıda zikredilen yasal hükmün öngördüğü şekilde kişinin kalıcı engellilik durumunun olmadığı yönünde ilk derece organı sağlık komisyonunun 20.12.2011 tarihli tespit ve görüşüne dayandırdığı anlaşılmaktadır.

İtiraz üzerine davalı organ engelli kişileri değerlendirme komisyonu olan Sağlık Komisyonunun davacıya ilişkin 5079885 sayı ve 20.12.2012 tarihli tespit ve görüşünü temin etmiş olup Komisyonun bu görüşüyle mutabık olmuştur. Bu yüzden davacının ihtilaf konusu karara ilişkin itirazını temelden yoksun bularak reddetmiştir.

Davacının çalışmaya engelli olmadığını teyit eden sağlık komisyonunun kanunen yetkili olduğu dikkate alınarak mahkeme, idari organların yukarıda mezkur kanunun 1. maddesini doğru uygulayarak davacının engelli kişi emeklilik hakkının tanınmasına ilişkin kararın bu maddeye dayandırıldığını tespit etmiştir.

Başvuruçunun İddiaları

15. Başvuruçunun, Yüksek Mahkeme kararıyla Anayasa'nın hangi maddesinin ihlal edildiğini belirtmeyip şu iddiayı ileri sürmüştür:

Dava dosyasında kanıtlar – sağlık raporları, ilgilinin ağır sağlık durumunu gösteren hastane çıkış raporları, 7814 sayı ve 30.12.2003 tarihli çıkış belgesi, Histopatoloji ve Sitoloji tahlilleri için 22.12.2003 tarihli sevk kağıdı, 27.12.2005 tarihli karın ultrasonografisi raporu, 28.05.2005 tarihli Endokrinolojik Tanı Merkezinin raporu ile Tiran Onkoloji Bölümü 1793 sayı ve 09.09.2005 tarihli raporu ve kartı yer almaktadır.

İdari organ ilgilinin sağlık durumuna ve sunulan delil ile ispatlara uygun şekilde hareket etmeyip herhangi bir yasal dayanak olmaksızın yeni değerlendirmede ilgilide engelli kişi emeklilik hakkının sürdürülmesi için koşulların bulunmadığı tespitiyle yetinerek engelli emeklilik hakkı süresinin uzatılması talebini reddetmiştir.

16. Başvuruçunun Anayasa Mahkemesi'ne şu taleplerle başvurmuştur:

Mahkemeye sunduğumuz bu başvuruyla Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi'nden bu davaya ilişkin yargı kararı ile idari kararların meşruiyetini denetleyip bu kararları iptal etmek ve Kosova Yüksek Mahkemesi ile Çalışma ve Sosyal Refah Bakanlığı'na bu yasal ihlali önleyecek şekilde engelli kişi emeklilik hakkının uzatmaya emredilmesini dilemekteyiz. Bu hakkım adaletsiz bir şekilde kısıtlanmıştır.

Başvurunun Kabul Edilirliği

17. Mahkeme, başvuruçuların şikâyeti hakkında bir karara varabilmesi için öncelikle Anayasa'da belirtilip Yasa ve İçtüzükte ayrıntılarına yer verilen kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğinin ele alınması gerektiğini tespit etmiştir.

18. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 48. maddesi şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

19. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesi'nin görevi hukuk mahkemeleri tarafından çıkartılan kararlar hakkında temyiz başvurusunun yapıldığı mahkeme şeklinde faaliyet göstermek olmadığını hatırlatır. Usul ve maddi hukuka ilişkin kuralları yorumlanıp uygulanması görevi hukuk mahkemelerine aittir (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).

20. Başvurucu anayasal haklarının ihlal edildiğine ilişkin iddialarını desteklemek için ilk görünüş ispatı türünden bir delil sunmamıştır (bkz. *mutatis mutandis*, 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı ve Vanek – Slovakya Cumhuriyeti 53363/99 başvurusuna ilişkin 31 Mayıs 2005 tarihli AİHM kararı). Başvurucu, Anayasa'nın 113.7 fıkrasında belirtildiği şekilde hangi anayasal hakkının ihlal edildiğini bildirmemiştir.

21. Bu başvuruda başvuruçular, kararlara itiraz etme ve yanlış yapıldığını düşündükleri yasa yorumuna karşı ÇSRB-KEİD ve Kosova Yüksek Mahkemesi nezdinde dava açma imkânları sunulmuştur. Usulün bir bütün olarak ele alınmasından sonra Mahkeme, yargılama süresince herhangi bir haksızlık veya keyfiliğin olduğunu gözlemlememiştir (bkz. *mutatis mutandis*, Shub – Litvanya davası ile ilgili AİHM'nin 17064/06 sayı ve 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilmezlik kararı).

22. Öyle ki İçtüzüğün 36 (2b) kuralına göre başvurunun açıkça temelden yoksun olduğu ortaya çıkmaktadır. Söz konusu kural şunu belirlemiştir: *Mahkeme, açıkça isnat edilmeyip aşağıdaki kanaatlere varması durumunda istemleri reddedecektir: Sunulan olguların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerektirmediği zaman*”.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Yasa'nın 48. maddesi ve İÇTÜZÜĞÜN 36.(2b) bendi gereğince Anayasa Mahkemesi'nin 6 Aralık 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Snezhana Botusharova, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza